

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Autoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 652. Quid sit substitutio directa, quid indirecta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

CAPUT IV.

De Substitutione.

Quest. 651. Quid & quotuplex sit substitutio.

1. **R** Esp. Ad primum: substitutio (cujus materiam ab utilitate & in scholis & curiis frequentia mirè deprædicatam vide apud Muller. *ad ff. de vulg. & pupill. subst. ib. 9. lit. n.*) largiùs sumpta, pro ut complectitur substitutiones, quæ etiam in codicillis; legatis, fideicommissis, donationis causâ mortis fieri possunt, definiri potest; quòd sit vocatio unius vel plurium loco alterius aut aliorum ad rem aliquam per ultimam voluntatem. ita ferè Covar. *in c. Raynuri. de testam. c. 16. §. 4. num. 1.* Molin. *tr. 2. d. 182. num. 1.* Dicitur primò: *vocatio*: quòd est quid latius quàm institutio, adèdque rationem generis subire potest respectu substitutionis institutioni, per quam, ut mox dicitur, etiam substitutioni præstius acceptæ conveniat; è contra verò institutio in legatis, fideicommissis codicillis locum non habeat, sed solum in hæreditate. juxta *L. eam. quàm c. de fideicom.* Dicitur secundò: *ad rem aliquam*; ut quoque in codicillis, legatis, locum habere indicetur. Substitutio præstius magisque propriè accepta; quòd sit subordinata institutioni secundi hæredis in defectum primi, seu primò instituti hæredis, dum nimirum is nollet, vel non posset adire hæreditatem. sumitur ex *L. 1. in pr. ff. de vulgar. subst.* Dicitur autem primò: *institutio*: cum substitutio non minùs sit institutio propriè talis, quàm prima institutio hæredis, vel etiam institutio simplex sine ulla substitutione facta. perque hoc ipsum differt, ut jam dictum, à substitutione generalius accepta. Dicitur secundò: *secundi hæredis*: quod vocabulum hic sumitur in tota latitudine, ita ut comprehendat omnium successivè vocatorum substitutiones, vocenturque omnes substitutiones secundæ seu secundi hæredis; que ut admodum omnes nuptiæ, etsi sint tertie vel posteriores, veniunt nomine secundarum nuptiarum; quia primas subsequuntur. Muller. *l. c. ib. 10. lit. y.* Wiestn. *h. t. num. 167.* Non tamen, ut Idem, omnes secundi instituti, seu secundo loco nominati hæredes; ut dum dicitur: Titius hæres est: Cajus hæres esto: dici possunt substituti; cum eo ipso non suppleant defectum prius scriptorum seu nominatorum.

2. Resp. Ad secundum: secundum varios modos, quibus, variasque conditiones sub quibus, & causas, ob quas fit substitutio, variè à variis dividitur strictè seu præstius accepta substitutio. Et quidem communiùs dividi solet primò generaliter in directam & indirectam; directam dein in vulgarem, pupillarem, exemplarem, reciprocam seu breviloquam, compendiosam seu militarem. de quarum nunc singulis in particulari.

Quest. 652. Quid sit substitutio directa, quid indirecta.

R Esp. Directa est ea, quæ fit verbis directis respicientibus immediatè factum testatoris, sive quâ quis immediatè ab ipso testatore absque ministerio alterius intermedia personæ, puta, primi in-

stituti hæreditatem consequitur; ut dum testator dicit: hæredem instituo Titium, qui si hæres non erit (nimirum quia non vult, vel quia non potest) hæres meus sit Cajus: vel hæredem substituo Cajum, Indirecta seu obliqua, quæ & fideicommissaria dicitur, est, quâ quis hæreditatem consequitur, non immediatè ab ipso testatore, sed mediante ministerio primi instituti, juxta tamen dispositionem testatoris, dum hic primum institutum gravat, rogando seu mandando, ejusque fideicommittendo, ut hæreditatem ex toto vel ex parte substituto à se relinquat seu restituat, dicendo v. g. Lucium hæredem instituo, voloque ut is hæreditatem relinquat sempronio. ita cum communi Abb. *inc. Raynurius. h. t. Jason. rubr. ff. de vulg. & pupill. subst. Pirh. h. t. num. 6.* Et de substitutione indirecta infra, ubi de fideicommissis. hic solum notandum, quòd differat à directa in eo, quòd indirectè institutus detrahat quartam partem seu trebellianicam, de qua quoque infra; directè verò substitutus capiat totam hæreditatem sine diminutione. Pirh. *l. c. Reiffenst. h. t. n. 559.*

Quest. 653. Quid sit substitutio vulgaris, qualiter se extendat ad utrumque casum, nempe tam quando primus institutus non potest, quàm quando non vult adire hæreditatem.

1. **R** Esp. Ad primum: substitutio vulgaris est, quâ quis testandi capax quemvis hæreditatis vel legati capiendi capacem, cuius primo instituto in casus vulgares, impotentia & nullitatis subrogare potest. Covar. *de testam. c. 16. §. 4. n. 3.* Bart. *in l. 1. ff. de vulg. & pupill. n. 5.* Zoës. *ibidem. n. 1.* Pirh. *h. t. n. 61.*

2. Resp. Ad secundum: propter utrumque casum fieri potest, ut hæredem ex testamento habeat, & ne aliàs propter utrumque casum hæreditas caduca fiat & ad fiscum deveniat. juxta *L. unie. de caduc. toll.* in quo conveniunt omnes. potestque id fieri modo duplici; nimirum vel generalibus verbis utrumque casum comprehendendo, dum v. g. generaliter & absolute diceret: Titium hæredem instituo, qui si hæres non erit (qualiter ob utrumque casum potest esse non hæres) substituo Cajum. vel utrumque casum expressis & specificis verbis exprimendo, dicendo. v. g. Titium hæredem instituo, qui si hæres esse non vult, vel non potest, substituo Cajum. Quòd si verò unum casum tantum exprimat dicendo: Titium hæredem instituo, qui si hæres esse noluerit, substituo ei Cajum: adhuc substitutionem se extendere ad utrumque casum, cum communissima tradunt. Covar. *l. c. Molin. l. c. d. 187. num. 2.* Gomez. *var. resol. c. 3. num. 10.* Grass. *de success. v. substitutio. q. 1. num. 7.* Perez. *ad cod. tit. de vulg. subst. num. 3.* de Lugo. *Tom. 2. d. 24. n. 144.* Wiestn. *h. t. num. 169.* Reiffenst. *num. 562.* Hunn. *Styck. Barry & alii,* quos citat & sequitur Lauterb. *ad ff. cit. tit. §. 12.* item Muller. *ibidem,* citatis Alex. *vol. 1. conf. 2. col. 5.* Arumæ, *ad Inst. d. 8. ib. §. Menoch.*